

Сідляр Вікторія Володимирівна

к.е.н., доцент, доцент кафедри податків та фіскальної політики,
ЗУНУ, м. Тернопіль

Калюта Назар Федорович

студент групи ФФАм-11, ФФО, ЗУНУ, м. Тернопіль

ДІЯЛЬНІСТЬ ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ БАЗИ ОПОДАТКУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Основою формування дохідної частини бюджету є податкові надходження. Тому одним із пріоритетних завдань держави є дотримання принципу фіскальної достатності при реалізації податкової політики. Сьогодні в Україні вирішити поставлене завдання вкрай важко, оскільки в умовах війни економіка зазнає руйнації, а база оподаткування стрімко скорочується. Збільшення податкового тиску на бізнес та громадян з середнім й низьким рівнем достатку може ще більше ускладнити проблему забезпечення бюджетних надходжень. Більш прийнятним варіантом є пошуки резервів розширення бази оподаткування, що дозволить обкладати раніше не задіяних суб'єктів господарювання, об'єктів оподаткування або їх частину, а також громадян з високим рівнем доходу.

На думку вітчизняних науковців, в умовах воєнного стану для забезпечення формування фіскального простору, а відповідно й для розширення бази оподаткування, можуть впроваджуватися наступні заходи:

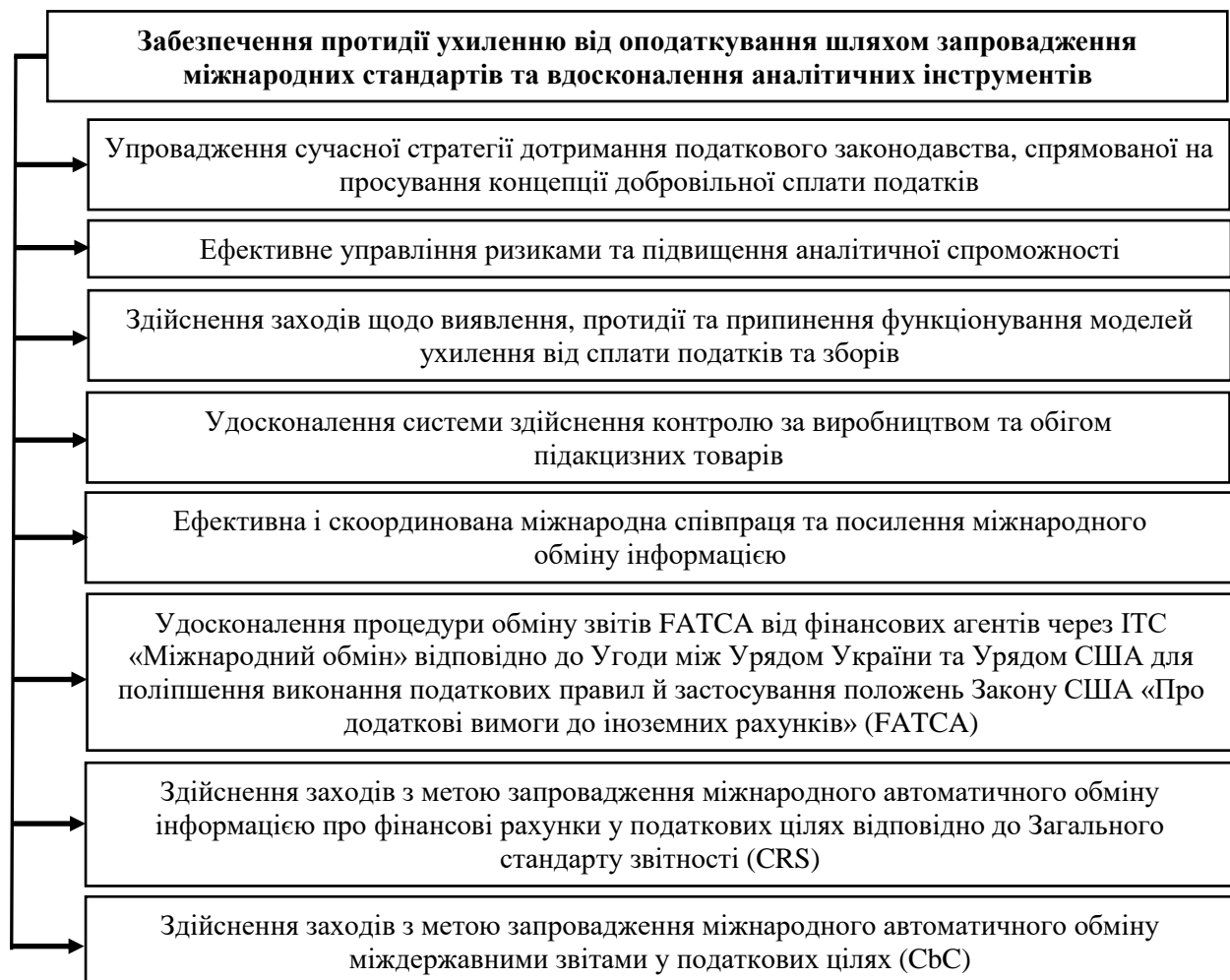
- збільшення ставок податку на майно, відмінне від земельних ділянок;
- збільшення ставки податку на майно фізичних осіб, у власності яких більше одного об'єкта житлової чи нежитлової нерухомості, у тому числі їх часток;
- введення одноразового податку на майно високої вартості;
- збільшення ставок податку на високі доходи фізичних осіб (що перевищують 20-кратний розмір мінімальної місячної заробітної плати);
- випуск державних цінних паперів, що примусово розповсюджуються серед власників дорогого майна та громадян з високими доходами. Такі позики у післявоєнний період можуть бути погашені або трансформовані в податок на майно або інший податок на багатих;
- збільшення ставок рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин; за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин;
- продаж прав на видобуток та експлуатацію природних ресурсів [1].

Окрім того, на нашу думку, важливим кроком у напрямку розширення бази оподаткування має бути удосконалення контролюючої роботи податкової служби, що сприятиме скороченню тіньової економіки. Адже, згідно з положенням КМУ «Про державну податкову службу в Україні» саме на дану службу покладається низка завдань, зокрема, щодо забезпечення податкових надходжень до бюджетів [2].

Сьогодні місія ДПС України передбачає, що це повністю прозора, сучасна та технологічна податкова служба, яка надає якісні та зручні послуги платникам, ефективно адмініструє податки, збори та платежі і виявляє нетерпимість до корупції [3]. Відповідно до Стратегічного плану діяльності цілями ДПС на найближчу перспективу є:

- ефективно управління діяльністю;
- ефективно адміністрування податків, зборів, платежів;
- формування іміджу ДПС як сервісної служби європейського зразка з високим рівнем довіри у суспільстві;
- протидія ухиленню від оподаткування шляхом запровадження міжнародних стандартів та вдосконалення аналітичних інструментів;
- формування кваліфікованої, ефективної та мотивованої команди [3].

На шляху до досягнення цих цілей стоять важливі завдання, серед яких й ті, що прямо чи опосередковано стосуються розширення бази оподаткування. Зокрема, Стратегічним планом розвитку ДПС України на 2022-2024 рр. передбачено, що для забезпечення протидії ухиленню від оподаткування шляхом запровадження міжнародних стандартів та вдосконалення аналітичних інструментів необхідно виконати низку завдань (рис. 1).

Рис. 1. Заходи протидії ухиленню від оподаткування.

Джерело: складено автором за [3]

Отже, діяльність податкових органів щодо розширення бази оподаткування, на наше переконання, має, передусім, спрямовуватись на виконання вищенаведених завдань, що сприятиме підвищенню ефективності податкового контролю, забезпечуватиме протидію ухиленню від оподаткування та додаткові джерела податкових надходжень.

Список використаних джерел:

1. Луніна І. О., Білоусова О. С., Фролова Н. Б. Особливості формування фіскального простору у воєнний та поствоєнний періоди. *Економіка та держава*. 2022. № 4. С. 20-27. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.4.20
2. Про державну податкову службу в Україні: Положення КМУ від 06.03.2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#n15>
3. Про затвердження місії та Стратегічного плану Державної податкової служби України на 2022-2024 роки: Наказ ДПС України від 22.11.2021 р. № 965. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0965912-21#Text>